

Dursun ŞAHİN*

ÜMİT YAŞAR OĞUZCAN'IN HİCİVLERİNDE METİNLERARASILIK	INTERTEXTUALITY IN ÜMİT YAŞAR OĞUZCAN'S SATIRES
<p>ÖZET</p> <p>Bir metnin doğrudan veya dolaylı bir biçimde başka metinlerle kurmuş olduğu ilişkiler esasına dayanan metinlerarasılık, kaynağını Mikhail Bakhtin'in söyleşimcilik (dialogism) kuramından almaktadır. Cumhuriyet dönemi Türk şiirinin, metinlerarası ilişkiler bağlamında incelendiğinde, canlı ve zengin bir birikime sahip olduğu görülür. Bunda çağdaş Türk şiirinin; Batı edebiyatı, halk edebiyatı, Divan edebiyatı gibi pek çok kaynaktan beslenmesinin büyük etkisi vardır. Çağdaş Türk şiirinin önemli isimlerinden biri olan Ümit Yaşar Oğuzcan da şiirlerinde metinlerarasılığa önem veren isimlerden biridir. Kendini hiciv şairi olarak gören Oğuzcan'ın hiciv şiirleriyle sınırlı olan bu çalışmada şiirler, metinlerarası unsurlar açısından ele alınmıştır. Doküman analizi yöntemiyle hazırlanan bu çalışmayla Oğuzcan'ın geçmişe hâkim bir şair olduğu, hicivlerinde metinlerarası unsurlara bilinçli bir şekilde bolca yer verdiği tespit edilmiştir. Şairin hicivlerinin metinlerarası unsurlardan “gönderme (atıf)”, “anıştırma”, “öykünme (pastiş)”, “yansılama (parodi)” ve “yeniden yazma” açısından oldukça zengin olduğu; hicivlerde alıntı, montaj ve kolaja ise yer verilmediği tespit edilmiştir. Ümit Yaşar Oğuzcan'ın eserlerinden bazılarının yasalara aykırı olarak internet ortamına yüklenmesi nedeniyle, eserlerden alınan örnekler benzerlik oranını yükselttiği için çalışmada sınırlı ölçüde örnek verilebilmiştir.</p> <p>Anahtar kelimeler: Hiciv, metinlerarasılık, Ümit Yaşar Oğuzcan.</p>	<p>ABSTRACT</p> <p>Intertextuality, which is based on the relationships a text establishes directly or indirectly with other texts, takes its source from Mikhail Bakhtin's theory of dialogism. When Turkish poetry of the Republican period is examined in the context of intertextual relations, it is seen that it has a lively and rich accumulation. The fact that contemporary Turkish poetry is nourished by many sources such as Western literature, folk literature, and Divan literature has a great impact on this. Ümit Yaşar Oğuzcan, one of the important names of contemporary Turkish poetry, is also one of the names that attaches importance to intertextuality in his poems. In this study, which is limited to the satirical poems of Oğuzcan, who sees himself as a satirical poet, the poems are discussed in terms of intertextual elements. With this study prepared by the document analysis method, it has been determined that Oğuzcan is a poet who has knowledge of the past and that he consciously includes plenty of intertextual elements in his satires. It has been found that the poet's satires are quite rich in terms of “reference”, “allusion”, “calque”, and “parody”, and that quotations, montage, and collage are not included in the satires. Since some of Umit Yaşar Oğuzcan's works were uploaded to the Internet in violation of the law, examples could be given to a limited extent in the study because the samples taken from the works increase the similarity rate.</p> <p>Keywords: Intertextuality, satiric, Ümit Yaşar Oğuzcan.</p>

* Dr. Öğretim Üyesi, Giresun Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Giresun/Türkiye. E-Posta: dursun.sahin@giresun.edu.tr / Asst. Prof. Dr., Giresun University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences Education, Giresun/Türkiye, E-Mail: dursun.sahin@giresun.edu.tr

Giriş

Metinlerarası ilişkiler, edebî metinlerin başka metinlerle benzerlik, yakınlık veya karşıtlık gibi haller meydana getirdiği düşüncesinin bir sonucudur. Rus Biçimcileri, metinlerarasılık kavramına bir terim olarak değinmeden metinlerarasılığı dolaylı yoldan benimseyen ilk teorisyenler olarak gören Kubilay Aktulum (2000); Rus Biçimcilerin, yazılarında bir metinlerarası teknik olan parodi (ya da onunla aynı anlamda kullanılan pastiş)'i çok sık kullandıklarına dikkat çekmektedir.

Metinlerarasılığı bir terim olarak ilk kez kullanan Julia Kristeva, postmodern eleştiri sahasında bir metnin farklı metinlerle daima irtibatlı olduğu için kendisinden öncekilerden birtakım açılardan işaretler taşıyabileceğini ve çeşitli ifade biçimlerine de açık olduğu için çokseslilik meydana getirdiğini ortaya çıkarmak maksadıyla “metinlerarasılık” kavramını ortaya atmıştır (Aktulum, 2000).

Metinlerarasılıkta metinlerin birbirleriyle daima bir iletişim halinde bulunmasına dikkat çeken Hanife Alınca, bir yazarın yeni bir eser yarattığında var olan kültürel, edebi ve tarihi referanslardan yararlandığını belirterek yazarın, izleyicinin bu referansları tanımaya ve yorumlamaya imkân sağlayan okuma deneyimini zenginleştiren ortak bir kültürel bilgiyi paylaştığını varsaydığını ifade eder (Alınca, 2024).

Metinlerarasılığın varlığı, birbiriyle ilgili iki metnin varlığına bağlıdır. Çünkü bir metnin başka bir metni taklit etmesi veya başka bir metne göndermede bulunabilmesi için önceki ve sonraki metin olmak üzere en az iki metin olmalıdır. Selma Elyıldırım ve Ayten Er (2016) de metinlerarası ilişkilerin sadece metinlerle sınırlı olmadığını, diğer sanat biçimlerinin aralarında da alışverişler görüldüğünü ifade ederek metinlerarasılığın sınırlarının genişliğine dikkat çekmişlerdir.

Farklı metinlerarası yöntemlerin açık ve kapalı olmak üzere iki biçim altında ele alınabileceğini belirten Aktulum (2000), bir metne yapılan göndergenin, eserin ismi veya sahibi açıkça ortaya konularak ve alıntılanan bölümler (mesela ayraçlar veya italik yazıyla) vurgulanarak yapılan açık ilişkiler; eserde ayrışık unsurların yer aldığına dair herhangi bir iz, ipucu olmadan yapılan kapalı ilişkiler şeklinde gerçekleşebileceğini ifade eder.

Metinlerarası ilişkileri kurmada yararlanılan çeşitli yöntemler vardır. Bu yöntemler alıntı, gönderge, anıştırma, yansılama, öykünme, kolaj, montaj ve yenidenyazma olarak sıralanabilir.

Alıntı, bir yazarın başka bir yazarın eserinden bir bölümü, kaynağını belirtmek koşuluyla, üzerinde herhangi bir değişiklik yapmadan kendi eserinin bir yerinde kullanmasıdır. Gönderge (atıf), yazarın kendi eserinde başka bir yazar ve eserini anarak okurunu o eser ve yazarına yönlendirmesidir. Gökalp Alpaslan (2006, 2007), göndergeyi “gönderme”yle karşılar ve göndergenin sınırlarını yalnızca bir eser ya da yazarla sınırlamadan, bir sanatçının yalnızca en çok bilinen dizesine, cümlesine veya günlük yaşama, dünya gündeminde yer alan olay ve eserlere varacak biçimde genişletir. Anıştırmada doğrudan bir ilişki yerine örtülü bir şekilde, sezdirme yoluyla başka bir eserle metinlerarası ilişki kurma söz konusudur. Yansılama (parodi), bir metni bir başka yapıtta olduğu gibi değil, birtakım değişikliklere uğratarak, yeni bir anlam yükleyerek metinlerarası ilişki kurmaya verilen addır. Öykünme (pastiş), bir metni taklit etmektir. Yazar, metnin içeriğini, biçimini ya da izleğini yeni oluşturduğu metinde ödünç alıp, kullanabilir. Kolaj, görsel sanatlarda kullanılan tekniklerden biridir. Edebiyatta cümle, mısra, haber metni, resim, ilan,

afiş, makale, fıkra, reklam gibi çeşitli unsurlardan alınmış parçaların yeni bir metin meydana getirmek için kullanılmasıdır. Montaj, metinlerden belirli parçaların (özdeyiş, şiir, mektup, fıkra vb.) özgün bir eser içine yerleştirilmesidir. Yeniden yazma da daha önce yazılmış bir metni dönüştürme, metne öykünme ya da göndermeyle, açık veya gizli bir şekilde yeni bir metinde ele almaktır.

Metinlerarasılığın çoğu zaman postmodern edebiyat kuramının gündeminde oluşunu ve bir teknik olarak postmodern edebiyatın faydalandığı bir kavram olarak görünmesini sorgulayan Ferhat Korkmaz (2017), Türk ve dünya edebiyatına ait metinlerde bu tekniğin daha yeni ortaya çıktığını öne sürmenin, bu tekniği yalnızca postmodern edebiyat bağlamında ele almanın, edebiyat kuramı çerçevesinde birçok meseleye sebep olabileceğini; iktibas ve telmih gibi klasik belâgat ilminin ileri sürdüğü edebî kavramları görmezden gelmenin gelenek ve modern/modern sonrası arasında var olan tüm ilişkilerin yok sayılması manasına geleceğini belirterek metinlerarasılığın postmodern edebiyat öncesi varlığına dikkat çeker.

Metinlerarası ilişkiler kuramı çerçevesinde Cumhuriyet dönemi Türk şiiri ele alındığında oldukça canlı ve zengin bir içeriğe sahip olduğu görülür. Çünkü Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatı birçok kaynaktan beslenmiştir. Batı edebiyatı, Doğu edebiyatı, Divan edebiyatı, halk edebiyatı, klasik ve modern sanat yapıtları, Cumhuriyet dönemi Türk şiirinin beslendiği kaynaklardan yalnızca birkaçıdır.

Cumhuriyet dönemi Türk şiirini metinlerarası ilişkiler bağlamında ele alan Gökâl Alpaslan (2006); alıntıya Behçet Necatigil, Melih Cevdet Anday, Özdemir Asaf ve Orhan Veli Kanık, göndermeye Cemal Süreya, Metin Altıok, Melih Cevdet Anday ve Bedri Rahmi Eyüboğlu, anıştırmaya Hilmi Yavuz, Asaf Halet Çelebi, Cahit Sıtkı Tarancı, Cenal Süreya ve Attila İlhan, öykünmeye Behçet Necatigil, Turgut Uyar, Attilâ İlhan, Metin Altıok, Cemal Süreya, Cahit Külebi, Hilmi Yavuz, Nazım Hikmet ve Ümit Yaşar Oğuzcan, yansımaya Orhan Veli Kanık, Attila İlhan, montaja Metin Altıok, Attila İlhan ve Orhan Veli, kolaja Behçet Necatigil ve Turgut Uyar, yeniden yazmaya Behçet Necatigil, İlhan Berk, Orhan Veli Kanık, Melih Cevdet Anday ve Ümit Yaşar Oğuzcan gibi dönemin önde gelen şairlerinin şiirlerinden örnekler verir. Çalışmasının sınırlı sayıda örnekle hazırlandığı konusuna dikkat çeken Gökâl Alpaslan (2006), birçok farklı alandan araştırmacının metinlerarasılık üzerine eğilebileceğini vurgular.

Cumhuriyet dönemi Türk şiiri üzerine yapılan çalışmalar, Gökâl Alpaslan'ın çağrısının cevap bulduğunu göstermektedir. Uğur Uzunkaya (2011), Orhan Veli'nin "Kitabe-i Seng-i Mezar" adlı şiirlerini metinlerarası ilişkiler bağlamında ele alır. Selma Elyıldırım ve Ayten Er (2016) de çalışmalarında Cahit Sıtkı Tarancı'da metinlerarasılığın boyutlarını sorgular. Mehmet Kara ve Selçuk Dağdelen'in (2019) çalışması, Dilaver Cebeci'nin "Şimdiki Zaman Çekiminde Bir Mahkûma Mektup" adlı şiirinde metinlerarasılık unsurları üzerinedir. Metinlerarasılık üzerine bir diğer çalışma, Rafet Şimşek'in (2016) Hasan Akay'ın "Âh Vakfi" şiirini metinlerarasılık bağlamında ele aldığı çalışmadır. Şimşek, çalışmasında, metnin asıl anlamının, metinlerarasılık açısından başarıyla uygulanan teknikler sayesinde oluşturulduğunu ifade ederek metinlerarasılığın önemini vurgular. Mustafa Karabulut ve Hatice Sulu (2020) da çalışmalarında metinlerarasılık bağlamında Hilmi Yavuz'un *Lânet Şiirleri*'ni ele almıştır. Hilmi Yavuz ve metinlerarasılık üzerine çalışma yapan bir diğer isim de Necati Tonga'dır. Tonga (2010), "Rengârenk Bir Gökkuşağı: Hilmi Yavuz'un Şiirlerinde Metinlerarası İlişkiler" başlıklı çalışmasında Hilmi Yavuz'un şiirlerindeki metinlerarasılığın şiir ve şairlerle sınırlı olmadığını; onun şiirlerinin

romanlara, mitolojiye, kutsal metinlere, filmlere veya ünlü bir tabloya da gönderme yaptığı tezi üzerinde durur. Cumhuriyet dönemi Türk şiirinde metinlerarasılık üzerine bir diğer çalışma da Durmuş Ongun'a (2021) aittir. Ongun, çalışmasında, Enis Akın'ın *Dağdaki Emirler* adlı eserini şairin kullandığı metinlerarası yöntemler açısından irdeler. Armağan Altay'ın "Folklor ve Metinlerarasılık Bağlamında İsmet Özel'in Bir Yusuf Masalı Adlı Eserinin İncelenmesi" başlıklı tez çalışması, tikel bir örnekten yola çıkarak bir araştırma sahası belirlemeyi amaçlamaktadır. Metinlerarasılık üzerine çalışmaları için araştırmacıları davet eden Gökalp Alpaslan (2009), daha önceki çalışmasında şiirinden örnekler verdiği Cemal Süreya'yı metinlerarası ilişkiler çerçevesinde daha detaylı bir biçimde ele alarak Cemal Süreya'nın şiirini oluşturan unsurların çözümlemesini yapar.

Ümit Yaşar Oğuzcan'ın Şiir Anlayışı ve Yergiciliği

22 Ağustos 1926-4 Kasım 1984 yılları arasında yaşayan Ümit Yaşar Oğuzcan, Türk şiirinin önemli isimlerindedir. Şiirlerini Büyük Doğu, Yedigün, Yücel, İstanbul, Çığır, Varlık, Türke Doğru, Hisar gibi çeşitli dergilerde yayımlamıştır.

Âdem Kotan (2018), Ümit Yaşar Oğuzcan'ın şiir yazmaya başladığı 1940'lı yıllardan ölümüne dek yalnızlık, aşk, ayrılık, kadın, çaresizlik, ölüm gibi konuları ele alan lirik şiirleri, rubaileri, taşlama ve hicivleriyle bir devre damgasını vuran, herhangi bir edebî anlayışı benimsemeden kendi sanat anlayışını oluşturabilmiş bir şair olduğunu belirterek Oğuzcan'ın özgün bir sanatçı oluşuna dikkat çeker.

1975 yılı itibarıyla Toplam 50 kitap çıkarmış olan Oğuzcan'ı günümüzün en popüler şairi olarak nitelendiren Behçet Necatigil (2007), şairin yergileriyle tanınmasına da dikkat çeker. Oğuzcan'ın yergilerine dikkat çeken isimlerden biri de Mustafa Apaydın'dır. Apaydın (2006), 1970'li yıllarda özellikle günlük siyasi hadiselerle, birtakım siyasi karakterlere karşı kaleme aldığı yergilerle dikkatleri üzerinde toplayan şairlerden birinin de Ümit Yaşar Oğuzcan olduğunu ifade eder.

Ümit Yaşar Oğuzcan'ın şiirlerini; ölüm, aşk, çaresizlik ve yalnızlık temlerini ele alan şiirler, rubailer-dörtlükler ve taşlamalar-hicivler olarak üç bölümde değerlendiren Abide Doğan (2003), şairin hiciv yazmanın zorluğundan bahsetmesine rağmen hiciv yazmaktan vazgeçmediğine dikkat çeker. Doğan'a (2003) göre Ümit Yaşar'ın sorgulamadan herhangi bir siyasi partiyi tutmaması veya bir ideolojiye takılıp kalmaması, yirmi sekiz senelik yergicilik hayatında emniyet ve hukukla herhangi bir sorun yaşamamasının, bu sayede de yazdıklarını sığağı sığağına gazetelerde, dergilerde ve kitaplarında yayımlayabilmesinin esas nedenidir.

İlk şiir denemelerine ilkokul sıralarında başladığını, ilk şiirini 1941 yılında yayınladığını ifade eden Oğuzcan, hiciv şiirleri yazmaya 1955'te başlamıştır (Oğuzcan, 2008a).

Oğuzcan, *Taşlamalar Hicivler* adlı eserine 7 Kasım 1984 tarihinde yazmış olduğu önsözünde yergiciliğinin oluşum aşamalarını, gelişimini ve detaylarını içten bir anlatımla özetlemektedir (2008a):

1. 1954 yılında DP'nin iktidar olmasından sonra aşama aşama konuşma ve basın özgürlüklerini kısıtlaması, muhaliflere ve basın hayatına baskılar uygulamaya başlamasıyla yergiciliğe başlamıştır.
2. 27 Mayıs 1960'a kadar olan süreçteki bütün siyasi ve sosyal olayları, sorunları, sorumlu kişileri *Sözüm Meclisten Dışarı*'nın ilk bölümündeki hicivlerinde işlemiştir.

3. *Sözüm Meclisten Dışarı*'nın ikinci bölümündeki yergiler, 27 Mayıs İhtilali sonrasında yeniden demokratik günlere dönüş, ilk koalisyonlar ve Süleyman Demirel'in siyaset sahnesinde yaptıkları üzerinedir.
4. Kitabın üçüncü bölümü de - Oğuzcan'ın ifadesiyle - Türkiye'nin bir yergi cenneti olduğu dönemi kapsamaktadır. Bölüm, 12 Eylül 1980 darbesiyle sona erer.
5. Oğuzcan'ın otuz yıllık yergicilik yaşamında en çok hicvettiği kişi, Süleyman Demirel'dir. Demirel'i bitmez tükenmez sermaye olarak gören Oğuzcan, Demirel'in hicivlere sinirlenmeyen, kendisiyle ilgili yazılıp çizilenleri anlayışla karşılayan, küsmeyen, alınganlık göstermeyen ve kin gütmeyen bir kişi olduğunu vurgular.
6. Kitabın dördüncü bölümü darbe yıllarının yergilerde siyasete yasak koyması nedeniyle siyasilerden çok ekonomik konular üzerinedir.
7. Oğuzcan, yergisini yazamadığı konuları da ömrü yeterse bir gün yazacağı umudunu taşımaktadır.
8. Oğuzcan, hicivlerindeki temel amacının Türkiye'nin otuz yıllık siyasal panoramasını çizmek olduğunu belirtir.
9. Sosyal hayatta yaşanan sıkıntılar, gelir dağılımındaki adaletsizlikler, çoğu devlet kurumundaki laçkalıklar, bürokrasi, rüşvet, nemelazımcılık, fırsatçılar, karaborsacılar, dalkavuklar, hinoğlu hinler, zam furyaları, trafik rezaleti gibi pek çok konu Oğuzcan'ın yergilerinde yerini bulmuştur.
10. Oğuzcan'ın yergiciliğinin en belirgin yanı, sorgusuz sualsiz bir partiye veya bir ideolojiye bağlanmaması ve yergi oklarını günü gününe çeşitli gazetelerde, dergilerde ve kitaplarında özgürce atmasıdır. Şair, 28 yıllık yergicilik yaşamında yergilerinden dolayı herhangi bir polis kovuşturmasıyla ya da yargılanmayla karşılaşmamasını, yergiciliğinin en önemli özelliğine bağlar.
11. Oğuzcan'a göre şairlik, özellikle de hiciv şairliği kolay değildir. Hata yapan bir devlet yetkilisini veya meşhur ve kudretli bir siyasiyi alay, şaka, gırgır, aşağılama ve hatta argo gibi hicvin esas unsurlarını kullanarak hicvedebilmek için şairlik, hazırcevap olmak ve zekâ kadar yürekli olmak da gerekmektedir.
12. Oğuzcan, edebiyat tarihimizde yazdıkları hicivlerden dolayı idam edilen, derisi yüzülen ve sürülen birçok hiciv şairinin varlığına dikkat çeker. Pir Sultan Abdal, Figâni, Nefi, Mantiki ve Nesimi'nin ölümlerini, yaşadıkları dönemin ve kendilerinin ölümlerine sebep olan devlet adamlarının asla kaybolmayacak utancı olarak görür. Aynı zamanda kendisinin özgürce, herhangi bir kaygı duymaksızın hicvetmeye devam etmesini de yaşadığı çağın onuru ve yıllardır hicvettiği devlet adamlarının yüz akı olarak görür. Bu durumdan dolayı şiir adına, memleketi adına duyduğu gururu dile getirir.

Ümit Yaşar Oğuzcan'ın Hicivlerinde Metinlerarasılık

Oğuzcan, hicivlerinde metinlerarası ilişkiler kurmada yararlanılan yöntemlerden alıntı, gönderge, anıştırma, yansılama (parodi), öykünme (pastiş) ve yeniden yazmaya sıkça başvurmuştur. Şair, bu yöntemlerden tek tek yararlanma yerine -aşağıdaki örneklerde de görüleceği üzere- yöntemleri bir arada kullanmayı tercih etmiştir. Onun her bir hiciv şiiri birden fazla metinlerarasılık yöntemini içinde barındırmaktadır.

Ümit Yaşar Oğuzcan'ın Hicivlerinde Gönderme ve Yeniden Yazma

Cumhuriyet dönemi Türk şiirini metinlerarası ilişkiler bağlamında ele alan Gökalp Alpaslan (2006), öykünme (Pastiş) örnekleri verirken Metin Altıok, Attilâ İlhan, Cahit Külebi ve Cemal Süreya'nın gazel yazdığını, Hilmi Yavuz'un da kaside yazdığını belirtir. Gökalp Alpaslan (2006), rubai yazarlar arasında Attilâ İlhan ve Nazım Hikmet'in yanı sıra Ümit Yaşar Oğuzcan'ı da saymaktadır. Oğuzcan, klasik edebiyattan sadece rubai örnekleri vermemiştir. Aynı zamanda gazel

türüne de örnekler vermiş, bazı hicivlerinde gazeli doğrudan başlıkta kullanmıştır. “Zam Gazeli”, “Tivi’ye Gazel”, “İktidar Gazeli”, “Muhalefete Gazel”, bu duruma örnek teşkil etmektedir.

“Duruma Gazel” başlıklı şiirinde yer alan

“Şehirde gecekondular, köyde o toprak damlar

Medeniyet bahsinde bizi geçti yamyamlar

...

Zaman haklı çıkardı sonunda Fuzuli’yi

Rüşvet değildir diye alınmıyor selamlar” (Oğuzcan, 2008b, s. 130)

beyitleri, Oğuzcan’ın şiirinin sadece isim olarak gazelden ibaret olmadığını göstermektedir. Şiirin kafiye şeması, nazım birimi de gazel formundadır. Ayrıca gazelde şairin adının geçtiği yer olan taç beyitte bir klasik edebiyat şairi olan Fuzuli anılmıştır. Şiirde Fuzuli’nin “selam verdim rüşvet değildir deyü almadılar” şeklinde başlayan *Şikayetname*’sine de gönderme yapıldığı görülmektedir.

Gökalp Alpaslan (2006), Ümit Yaşar Oğuzcan’ın kimi şiirlerinde halk şiirine de göndermelerde bulunduğunu ifade eder. “Koltuk Destanı”, “Bozuk’lu Taşlama”, “Zam Üstüne Taşlama”, “Siyasete Taşlama”, “Siyasi Koşma”, “Namuslu Koşma”, “Bakan Tekerlemesi”, “Gensoru Tekerlemesi”, “Politikacı Tekerlemesi”, “Sadrazam İçin Ninni” ve “TRT’ye Ninni”, şairin halk şiirine göndermelerde bulunduğu şiirlerden birkaçıdır. Şairin başlıkta belirtmediği ancak içerik olarak yeniden yazma niteliği taşıyan şiirleri de vardır. Örneğin, Âşık Ruhsâtî’nin, yaşadığı dönemin olumsuzluklarını hicvettiği taşlamasını Oğuzcan, 1980 yılına “Panorama” başlığı altında uyarlamıştır. Ancak şiirin herhangi bir yerinde Âşık Ruhsâtî’den bahsedilmemiştir.

“Öyle bir açmaza düştü ki vatan

Uyku belli değil, düş belli değil

Çöktü üstümüze bir kara duman

Işık belli değil, loş belli değil” (Oğuzcan, 2008b, s. 83)

şeklinde şiire başlayan Oğuzcan, Son dörtlükte de “Haklı çıkar Ümit Yaşar ne yazsa” diyerek şiire, halk şairleri gibi, kendi mührünü vurur.

Oğuzcan’ın, halk edebiyatına yaptığı göndermeler şiirlerle sınırlı değildir. Onun hicivlerinde halk sözlerine, yer yer argoya ve kaba söze varan halk kültürü öğelerine göndermeleri de vardır. “Lafla Yürüyen Peynir Gemisine Gazel”, “Balık Kavağa Çıkınca”, “Böyle Gelmiş Böyle Gider”, “Bugün Git de Yarın Gel”, “Vatan, Millet, Sakarya”, “Sözüm Meclisten Dışarı”, “Sadrazamın Sol Kulağı”, “Devenin Başı”, “Atını Seven Kovboy” ve “Atın İntikamı” bu duruma örnek teşkil eden halk kültürü öğelerinden yalnızca birkaçıdır. “Muhalefete Gazel” başlıklı şiirinde yer alan “Sus pus oldu”, “dandini dandini dastana muhalefet” ve “Nah sana” gibi ifadeler de şairin halk kültür ve söyleyişlerine yaptığı göndermelerindendir.

Şairin “Yeni Vergilere Koşma” başlıklı şiiri, onun halk şiirine hakimiyetini göstermektedir: Uluorta konuşmak, yerin kulağı olmak, çıkarına dokunmak, gözünü oymak, bol keseden atmak, yolunu bulmak, gözü kalmak, yediği lokmayı saymak, baş edememek gibi halk söyleyiş ve deyimlerinin yer aldığı “Yeni Vergilere Koşma” da halk şiiri formunda yazılmıştır. İçerik olarak

koşmanın çeşitlerinden biri olan taşlamaya ait özellikleri barındıran bu şiir halk şiiri nazım birimi olan dörtlüklerle yazılmıştır. Şiirde duraklara da dikkat edilerek 6+5=11'li hece ölçüsü esas alınmıştır.

Gökalp Alpaslan (2007), Ümit Yaşar Oğuzcan'ın Türk edebiyatının meşhur şiirlerini dönemin toplumsal ve politik hadiselerinin tenkidini yapmak amacıyla parodik bir yaklaşımla yeniden yazma yoluna gittiğini vurgular.

Şair, yeniden yazmalarında hangi şairden aldığını açıkça belirtmeyi ihmal etmemiştir. Bu durumu 'benzetme' ve 'uygulama' ifadeleriyle anlatmıştır. Örneğin "Zam Gazeli" başlıklı şiirine "Yahya Kemal'in 'Veda' gazeline benzetme", "Tırt Osman Destanı" başlıklı şiirine "Ünlü 'Genç Osman' türküsüne benzetme yoluyla Osman Bölükbaşı'na" yazdıktan sonra başlamış; "Ey Örovizyon" şiirini "F.N. Çamlıbel'in 'Çoban Çeşmesi' şiirinden Örovizyona uyarlanmıştır", "Merhaba Gazeli" başlıklı şiirini de "Yahya Kemal Beyatlı'nın 'Veda' gazeliinden uygulanmıştır" açıklamasıyla bitirerek metinlerarasılığı bilinçli bir şekilde kullandığını göstermektedir. .

Oğuzcan, yeniden yazmalarda şiirleri isimlendirirken, şiirlerin özgün isimlerine de dikkat etmiştir. Necip Fazıl Kısakürek'in "Sayıklama", Orhan Veli Kanık'ın "Sereserpe", Ahmet Haşim'in "Piyale", şiirleri aynı başlıklarla yeniden yazılmıştır. "Sessiz Gemi"yi "İşsiz Gemi", "Veda Gazeli"ni "Zam Gazeli", "Çubuklu Gazeli"ni "Aheste Çek Kürekleri" ve "Yahya Kemal'den Bir Gazel ya da Yaz Uykusu" şeklinde yeniden yazan Oğuzcan, "İstanbul'u Dinliyorum"u "Televizyon Türküsü", "Otuz Beş Yaş"ı "Ekrandaki Süleyman'ın Şiiri" isimleriyle yeniden yazmıştır.

Oğuzcan, yeniden yazmalarında belli bir dönemle sınırlı kalmamıştır. Klasik Türk edebiyatından Fuzuli ve Nedim; Türk halk edebiyatından Kayıkçı Kul Mustafa, Köroğlu ve Âşık Veysel Şatıroğlu; Batı etkisinde gelişen Türk edebiyatından da Ahmet Haşim, Yahya Kemâl Beyatlı, Cahit Külebi, Cahit Sıtkı Tarancı, Orhan Veli Kanık, Necip Fazıl Kısakürek, Bekir Sıtkı Erdoğan, Faruk Nafiz Çamlıbel ve Ahmet Muhip Dırnas'ın şiirlerini parodik bir yaklaşımla yeniden yazmıştır. Oğuzcan, sadece Türk edebiyatından isimlere göndermede bulunmamış, aynı zamanda Batı edebiyatından isimlere de göndermelerde bulunmuştur. "Fareler ve Yılanlar", "İnsanlar ve Hayvanlar" başlıklı şiirleri John Steinbeck'in *Fareler ve İnsanlar* adlı eserine; "To Be Or Not To Be" adlı şiiri Shakespeare'in *Hamlet* adlı oyununda yer alan "Olmak ya da olmamak" repliğine gönderme niteliği taşımaktadır. Oğuzcan'ın herkese eşit mesafede duruşu, yukarıdaki örneklerde de görüldüğü gibi, şair seçiminde de kendini göstermektedir.

Oğuzcan kimi zaman da kendisinden önceki dönemlerden bir dizeyi şiir adı olarak kullanmış, içerik olarak şiirine ad yaptığı metinle bağı olmayan yeni bir şiir yazmıştır. "Cennet Cennet Dedikleri" şiiri, Yunus Emre'ye gönderme niteliği taşırken, şiirin içeriğinde siyasi bir taşlamada bulunmaktadır.

Ümit Yaşar Oğuzcan'ın Hicivlerinde Alıntı ve Öykünme (Pastiş)

Oğuzcan'ın hicivlerinde yeniden yazmaların yanında alıntı ve öykünme de iç içedir. Şairin kullandığı şiirlerin kimi dizeleri hiç değiştirilmeden kimi dizeleri de yalnızca birkaç kelime değişikliği yapılarak aktarılmıştır. Oğuzcan, mümkün olduğunca özgün eserin formunu bozmadan yeniden yazmaya çalışmıştır.

Yahya Kemal'in "Sessiz Gemisi"ne benzetme yoluyla yazdığı "İşsiz Gemi" şiiri; alıntı, öykünme ve yeniden yazmayı bir arada kullandığı uygulamalarının örneklerindedir:

"Artık demir almak günü gelmişse iktidardan

Onlar ki ne serden gederler ne de yardan" (Oğuzcan, 2008a, s. 180)

Birinci dizede yalnızca "zamandan" sözcüğü yerine "iktidardan" sözcüğü getirilmiş, ikinci dize yeniden yazılmıştır.

Yahya Kemal'in şiirinde "Artık demir almak günü gelmişse zamandan" şeklinde yer alan birinci dizede sadece "zamandan" sözcüğü yerine "iktidardan" sözcüğü getirilmiş, ikinci dize yeniden yazılmıştır.

"Sallanır bu kalkışta tekmeler ve tokatlar

Hiçbiri bilmez bir seçim millete neye patlar" (Oğuzcan, 2008a, s. 180)

Bu beyitte Yahya Kemal'in şiirinde ikinci dize olarak yer alan "sallanmaz o kalkışta ne mendil ne de bir kol" dizesi ilk dize yapılmış ve değiştirilmiş; ikinci dize ise tamamen yeniden yazılmıştır.

"Yoklamada kaybeden bu sonuçtan elemli

Günlerce Genel Merkez e gider gözleri nemli" (Oğuzcan, 2008a, s. 180)

Birinci dizede Yahya Kemal'in şiirinden yalnızca "elemli" sözcüğü korunmuş, ikinci dizede de "siyah ufka bakar" yerine "Genel Merkez e gider" kullanılmıştır.

"Biçare adaylar üzülmeğin ne son seçimdir bu

Nice üyelikler var, ne de son geçimdir bu" (Oğuzcan, 2008a, s. 180)

Burada da "Biçare gönüller!" yerine "Biçare adaylar" diyen şair, araya "üzülmeğin" sözcüğünü eklemiş, "son gemi" yerine "son seçim" i kullanmıştır. İkinci dize ise tamamen yeniden yazılmıştır.

"Zavallı seçmenler yolunuzu nafile bekler

Bilmez ki dört seneden önce gelmeyecekler" (Oğuzcan, 2008a, s. 180)

Bu beyitte ilk dizede yalnızca "bekler" korunmuş, ikinci dizede de "bilmez ki" korunmuş, kalan kısımlar yeniden yazılmıştır.

"Seçilenler memnun ki maaşıyla işinden

Birçok seneler geçse ayrılamaz peşinden" (Oğuzcan, 2008a, s. 180)

Son beytin ilk dizesi yeniden yazılmış, ikinci dize de "birçok seneler geç-"ten sonrası yeniden yazılmıştır.

Şairin "İşsiz Gemi"deki tavrı diğer yeniden yazmalarında da geçerlidir. Yahya Kemal'in "Veda" gazeline benzetme yoluyla yazdığı "Zam Gazeli"nin ilk beyti, Yahya Kemal'in şiirindeki haliyle "Ömrün şu biten neşvesi tam olsun erenler" şeklinde başlar.

Ümit Yaşar Oğuzcan'ın Hicivlerinde Yansılama (Parodi)

Ümit Yaşar Oğuzcan'ın yeniden yazmalarında dikkat çeken hususlardan biri de parodidir. Onun parodisi, metinlerarasılıkta olduğu gibi ilk metne biçim ya da içerik açısından ironik bir biçimde yaklaşma şeklinde değildir. O, daha çok içinde bulunduğu dönemin toplumsal ve siyasal olaylarının, karakterlerinin eleştirisini yapabilmek için parodik bir yaklaşım sergilemiştir.

“Genç Osman” türküsüne benzetme yoluyla Osman Bölükbaşı'na ithafen yazdığı “Tırt Osman Destanı”nda, yeniden yazma ve parodik unsurlar iç içedir:

Tırt Osman dediğin bir ünlü lider

Mersin'e gitmeyip tersine gider

İnsanı çıldırtır akıldan eder

Allah Allah deyip geçti Tırt Osman, oy oy (Oğuzcan, 2008a, s. 185)

Şiirde anlatılan kişi, siyasi hayatı oldukça hareketli olan Osman Bölükbaşı'dır. Bölükbaşı, Demokrat Parti, Millet Partisi, Cumhuriyetçi Millet Partisi, Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi gibi pek çok partide bulunmuş, genel başkanlık, milletvekilliği gibi görevleri yürütmüştür. Siyasetteki tavrı Oğuzcan'la benzerlik taşımaktadır. Kendi kurduğu parti, hükümete katılınca, muhalefette kalıp hükümete eleştiriler yönelmeyi tercih etmiştir. Osman Bölükbaşı'nın lakaplarından biri “Anadolu Fırtınası”, diğeri de “Tırt Osman”dır. Oğuzcan'ın yukarıda yer alan şiirindeki anıştırmaları tespit edebilmek için buradaki “Tırt Osman”ın kim olduğu, şairin neden onunla bu denli uğraştığını anlayabilmek için Osman Bölükbaşı ve o dönemde yaptıkları hakkında bilgi sahibi olmak gerekmektedir. Ancak Oğuzcan hicivlerini, kendi ifadesiyle, günü gününe, sıcağı sıcağına çeşitli dergilerde, gazetelerde, kitaplarında yayınladığından anıştırmalar, okurlar tarafından, yazıldığı dönemde kolayca idrak edilmiş; göndermeler gerekli etkiyi uyandırmış olmalıdır.

Osman Bölükbaşı dışında Oğuzcan'ın şiirlerinde gönderme yaptığı başka isimler de vardır. Kendi ifadesiyle en fazla hicvettiği isim, Süleyman Demirel'dir. Onun dışında Bülent Ecevit, Tuncay Mataracı, Necmettin Erbakan, İhsan Sabri Çağlayangil gibi devrin siyasileri de gönderme yapılan isimler arasında yer almaktadır. Şairin göndermeleri siyasilerle sınırlı değildir. Devrin sanat dünyasından şairler, yazarlar, basın hayatının önde gelen isimleri de Oğuzcan'ın şiirlerinde yerlerini almışlardır. Erol Simavi, Orhan Boran, Yaşar Kemal, Behçet Kemal, Tarık Dursun K., Yusuf Ziya Ortaç, Fazıl Hüsnü Dağlarca Haldun Taner gibi pek çok isme gönderme yapılmıştır. Şairin kimi kastettiği bugün anlaşılmayan isimler de vardır. Bu şiirlerde göndermenin kime ya da hangi olaylara olduğu, şiirin yazıldığı dönemin sosyal ve siyasal sahnesinde yer alan isimler araştırıldığında anlaşılabilir. Örneğin “Hazıryerzadeler”, “Cehalettin Hazıryerzade”, “Hümeyra Hazıryerzade”, “Mustang Mustafa”, Seksapel Müji” ve “Abuzittin Bey” başlıklı şiirlerde göndermede bulunulan kişilerin bir ailenin fertleri olduğu anlaşılmaktadır. Aile reisi Cehalettin Bey'in felsefesi Ziya Paşa'nın terkibi bendinde yer alan “İç bade güzel sev var ise akl u şuurun”a göndermedir: “Bol kazan, güzel sev ve de iç bade”. “Dönerse kahpedir servet yolunda azimetten” ve “İnsan alemde bol kazandığı müddetçe yaşar” yeniden yazmaları da şairin Cehalettin Hazıryerzade için kullandığı sıfalra arasında yer almaktadır. Karaborsacılık, tefecilik yaparak, vergi kaçırarak zengin olan Cehalettin Bey'in eşi Hümeyra da sosyete partilerinde gezen, aşırı erkek düşkünü olarak anlatılır. Oğuzcan, Hümeyra Hazıryerzade'yi tarif ederken de Yahya

Kemal'in "Geçmiş Yaz" adlı şiirinde yer alan "Velhasıl o rüya duruyor yerli yerinde!"ye gönderme yapar ve Hümeýra Hanım için "Velhasıl o gençlik duruyor yerli yerinde!" ifadesini kullanır. Cehalettin Bey'in ođlu Mustang Mustafa'yı Namık Kemal'in "Yüksel ki yerin bu yer değildir" dizesiyle tanımlayan Ođuzcan, Mustafa'nın içki, esrar ve kadın düşkünü bir kişilik olduğuna dikkat çeker. Ailenin kızı Müjgan Hazıryerde'yi gününü gün etmekten başka işi olmayan hafifmeşrep bir tip olarak çizer. Ođuzcan'ın ciğeri beş para etmez biri olarak nitelendirdiği Abuzettin Bey de olumsuz nitelikleriyle anlatılmıştır. Gönderme içinde göndermeyle anlatılan bu şahıs kadrosunun kimler olduğuna da çok boyutlu bir araştırma neticesinde ortaya çıkarılabilecek, Ođuzcan'ın hicivlerinde yer verdiği isimler üzerinden yaşadığı dönemin siyasal, sosyal hayatı üzerine değerlendirmeler yapılabilecektir.

Sonuç

Bir şairin şiirini meydana getirirken kendisini yaşadığı çağdan, toplumdaki, kültürden, tecrübelerden soyutlaması mümkün değildir. Ortaya koyduğu eserinde farklı metinlerden, sanatlardan, tarihten, kültürel unsurlardan, inanç ve değerlerden yararlanması kuvvetle muhtemeldir. Bu yararlanmalar, açık bir şekilde alıntı ve gönderme gibi yöntemlerle olabileceği gibi, eserin içine gizlenmiş de olabilir. Bu gerçeklerden hareketle Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatının önde gelen şairlerinden biri olan Ümit Yaşar Oğuzcan'ın, yergilerinde metinlerarasılık unsurlarına ne ölçüde yer verdiğini tespit etmek amacıyla yapılan bu çalışma, kendini hiciv şairi olarak gören Oğuzcan'ın, şiirlerinde metinlerarası unsurları kimi zaman açık kimi zaman da kapalı ilişkiler yoluyla bilinçli bir biçimde kullandığını ve hicivlerinde metinlerarasılıkta kullanılan yöntemlerin fazlasıyla yer aldığını ortaya çıkarmıştır.

Nitel araştırmanın doküman analizi yöntemi kullanılarak toplanan veriler; şairin hicivlerinin metinlerarasılıkta kullanılan yöntemlerden "gönderme (atıf)", "anıştırma", "öykünme (pastiş)", "yansılama (parodi)" ve "yeniden yazma" açısından oldukça zengin olduğunu göstermiştir. Gökalp Alpaslan (2006), Cumhuriyet Dönemi Türk şiirinde metinlerarası ilişki biçimlerinin, şiirlerin yapısında tekil ve bağımsız bir halde bulunmadığı; alıntıyla montajın, öykünme ve parodiyle yeniden yazmanın iç içe geçtiği; böylece her metnin, sözcükler düzeyinden itibaren halka halka genişleyerek başka metinlerle ilişkiye geçerek metnin içinde başka metinlerle "söyleşim" başladığı tespitinde bulunmuştur. Gökalp Alpaslan'ın Cumhuriyet Dönemi Türk edebiyatı şairleri için ortaya koyduğu bu tespit, Oğuzcan'ın hicivleri için de geçerlidir. Hicivlerde gönderme (atıf), anıştırma, öykünme (pastiş), yansılama (parodi) ve yeniden yazma, iç içe kullanılmıştır.

Şairin metinlerarasılık yöntemlerini hicivlerinde bol bol kullanmasının nedeni olarak, klasik Türk edebiyatı, Türk halk edebiyatı ve Batı etkisinde gelişen Türk edebiyatının nazım biçimleri ve türlerine, bu dönemlerin şairlerine hâkim olması gösterilebilir. Çünkü şair bu metinlerarasılık yöntemlerini kullanırken belli bir şair, tür ya da dönemle kendini sınırlandırmamış; Türk edebiyatının -İslamiyet öncesi dönem hariç- tüm dönemlerinden, şiir türleri ve şairlerinden, yer yer de Batı edebiyatının önde gelen isimlerinden ve onların eserlerinden yararlanmıştır.

Oğuzcan'ın incelenen hicivlerinde metinlerarasılık yöntemlerinden gönderme (atıf), anıştırma, öykünme (pastiş), yansılama (parodi) ve yeniden yazmaya çok fazla yer verilirken alıntı, montaj ve kolaja ise yer verilmediği tespit edilmiştir. Bu durumun nedeni olarak da kullanılan metinlerarasılık yöntemlerinin şairin yergilerindeki vurguyu güçlendirmeye yardımcı olması, mizahi anlatıma katkı sağlaması; alıntı, kolaj, montaj gibi yöntemlerinse daha çok postmodern

anlatılarda okuru yabancılaştırmak ve süreksizlik yaratmak amacıyla kullanılan yöntemler olması gösterilebilir.

Extended Abstract

Turkish poetry of the Republican era has a rich accumulation in the context of intertextual relations. Western literature, Eastern literature, Divan literature, folk literature, and classical and modern works of art are among the sources of Turkish poetry of the Republican era.

Umit Yaşar Oğuzcan, one of the contemporary Turkish poets, is also one of those who cares about intertextuality in his poems. In this study, which is limited to Oğuzcan's satires, the poems are considered in terms of intertextual elements.

Various methods are used to establish intertextual relationships. These methods can be listed as quotation, reference, allusion, parody, calque, collage, montage, and rewriting., t-The existence of these methods in Oğuzcan's satires was examined in the study.

Oğuzcan gave examples of the rubai and ghazal genre from classical literature and has used the ghazal in the title in some of his satires. His poems titled "İktidar Gazeli", "Muhalefete Gazel" are examples for calque.

Oğuzcan has made references to folk poetry in some of his poems. "Koltuk Destanı", "Zam Üstüne Taşlama", "Siyasi Koşma", "Bakan Tekerlemesi" ve "TRT'ye Ninni" are some of the poems in which the poet makes references to folk poetry.

Oğuzcan also has references to folk words, elements of folk culture that sometimes reach slang and vulgar words. "Balık Kavağa Çıkınca", "Böyle Gelmiş Böyle Gider", "Sözüm Meclisten Dışarı" are examples of this situation. The poet has given place to folk sayings and idioms such as gouging out his eye, throwing out of a bag of plenty, finding his way and counting the morsel he has eaten.

The poet has not neglected to make it clear which poet he got it from in his rewrites. He explained this situation with the expression's 'analogy' and 'application'. For example, he started his poem titled "Zam Gazeli" with the statement analogy to Yahya Kemal's "Veda Gazeli" and concluded his poem "Ey Örovizyon" with the statement adapted to "Ey Örovizyon" from Faruk Nafiz Çamlıbel's poem "Çoban Çeşmesi".

Oğuzcan paid attention to the original names when naming the poems in the rewrites. Necip Fazıl's "Sayıklama" and Ahmet Haşim's "Piyale" poems were rewritten with the same titles. He has rewritten "Sessiz Gemi" as "İşsiz Gemi", "Çubuklu Gazeli" as "Aheste Çek Kürekleri" and "Yahya Kemal'den Bir Gazel ya da Yaz Uykusu".

Oğuzcan did not limit himself to a certain period in his rewrites. He wrote the poems of names from different periods of Turkish and Western literature with a parodic approach.

Oğuzcan's rewrites are intertwined with quotations and calque. Some lines of his poems have been transferred without being changed at all, and some of the lines have been transferred with only a few words changed. The poet tried to rewrite adhering to the form of the original work as much as possible.

One of the things that attracts attention in Umit Yaşar Oğuzcan's rewrites is parody. His parody is not in the form of an ironic approach to the first text in terms of form or content, as in

intertextuality. He took a parodic approach to be able to criticize the social and political events of the period in which he was living, as well as his characters.

He made references to the politicians of the era such as Süleyman Demirel, Bülent Ecevit and Osman Bölükbaşı; names from the press and literary world of his era such as Orhan Boran, Yaşar Kemal, Behçet Kemal, and Haldun Taner as well.

The data collected using the document analysis method of qualitative research revealed that the poet's satires are quite rich in terms of "reference", "allusion", "calque)", "parody" and "rewriting" from intertextual elements. The reason why the poet uses these elements abundantly is a result of his mastery of classical Turkish literature, Turkish folk literature and the forms and types of poetry of Turkish literature that developed under the influence of the West poets.

It has been found that Oğuzcan does not include quotations montages and collages in the examined satires. Reasons for this situation can be the facts that the intertextuality methods used help to strengthen the emphasis in the poet's satires and contribute to the humorous narrative; methods such as quotations, collages, montages are more often methods used in postmodern narratives to alienate the reader and create discontinuity.

Kaynakça

- Aktulum, K. (2000). *Metinlerarası ilişkiler*. Öteki Yayınevi.
- Alınca, H. (2024). Metinlerarasılık: Tanım, Köken ve Kavramın Gelişim Süreci. *Socrates Journal of Interdisciplinary Social Studies*, 2024, 10 (37), 92-102. Doi: 10.5281/zenodo.10500324
- Altay, A. (2015). *Folklor ve metinlerarasılık bağlamında İsmet Özel'in bir Yusuf masalı adlı eserinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Trakya Üniversitesi.
- Apaydın, M. (2006). Türk Edebiyatı Tarihi 3. T. S. Halman vd. (Ed.), *Tanzimat'tan sonra mizah ve hiciv* (ss. 327-343). T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Doğan, A. (2003). Ümit Yaşar Oğuzcan'ın şiir dünyası. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 20 (1), 71-84.
- Elyıldırım, S. & Er, A. (2016). Cahit Sıtkı Tarancı'nın 'Robenson' ve 'Ben Ölecek Adam Değilim' şiirlerinde metinlerarasılık. *folklor/edebiyat*, 22 (87), 53-66.
- Gökalp Alpaslan, G. G. (2006). Metinlerarası ilişkiler bağlamında Cumhuriyet dönemi Türk şiirine genel bir bakış. Yunus Koç, Serdar Sağlam, Cahit Gelekci (Ed.), *I. Türkiyat Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri* (ss. 127-152). Hacettepe Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Gökalp Alpaslan, G. G. (2006). Türk Edebiyatı Tarihi 3. T. S. Halman vd. (Ed.), *Modern edebiyatta sözlü kültür etkisi* (ss. 393-410). T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Gökalp Alpaslan, G. G. (2007). *Metinlerarası ilişkiler ve Gilgamiş destanının çağdaş yorumları*. Multilingual Yayınları.
- Gökalp Alpaslan, G. G. (2009). Metinlerarası ilişkiler ışığında Cemal Süreya şiirinin bileşenleri. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 4 (1-I), 435-463.

- Kara, M. & Dağdelen, S. (2019). Dilaver Cebeci'nin "Şimdiki Zaman Çekiminde Bir Mahkuma Mektup" adlı şiirinde metinlerarasılık unsurları. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi/JRES*, 6 (1), 175-191.
- Karabulut, M., & Sulu, H. (2020). Hilmi Yavuz'un "Lânet Şiirleri" kitabında metinlerarasılık. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30 (2), 93-107. <https://doi.org/10.18069/firatsbed.703623>
- Korkmaz, F. (2017). Metinlerarası ilişkilerin klasik retorikteki kökeni üzerine bir araştırma. *Hikmet - Akademik Edebiyat Dergisi*, Gelenek ve Postmodernizm Özel Sayısı, 71-88.
- Kotan, Â. (2018). *Ümit Yaşar Oğuzcan'ın hayatı, şairliği ve şiirlerindeki temalar üzerine bir inceleme* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.
- Necatigil, B. (2007). *Edebiyatımızda isimler sözlüğü* (24. Basım). Varlık Yayınları.
- Oğuzcan, Ü. Y. (2008a). *Taşlamalar Hicivler 1*. Everest Yayınları.
- Oğuzcan, Ü. Y. (2008b). *Taşlamalar Hicivler 2*. Everest Yayınları.
- Ongun, D. (2021). Metinlerarasılık bağlamında Enis Akın'ın Dağdaki Emirler'ine bakış. *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 5 (2), 792-804. <https://doi.org/10.34083/akaded.938316>
- Şimşek, R. (2016). Hasan Akay'ın Âh Vakfı şiirini metinlerarasılık bağlamında okumak. *FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, (6), 223-232. <https://doi.org/10.16947/fsmiad.25602>
- Tonga, N. (2010). Rengârenk bir gökkuşağı: Hilmi Yavuz'un şiirlerinde metinlerarası ilişkiler. Bülent Ayanoglu (Ed.), *Hilmi Yavuz Akademik Sempozyumu Bildirileri* (203-222). Artuklu Üniversitesi.
- Uzunkaya, U. (2011). Orhan Veli'nin Kitabe-i Seng-i Mezar'larında metinlerarası ilişkiler. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 1 (2): 31-34.

Etik Beyan/Ethical Statement: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur. / It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.

Çatışma Beyanı/Declaration of Conflict: Çalışmada kişi ya da kurumlar arası çıkar çatışmasının olmadığı beyan olunur. / It is declared that there is no conflict of interest between individuals or institutions in the study.

Telif Hakkı&Lisans/Copyright&License: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır. / Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0